

BK-565

Seat No. _____

Special B. Ed. (Sem. - II) Examination
March/April - 2014

**EDEC-225 : Social Science Content &
Methodology**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે ૪૦૦ શબ્દોમાં આપો : ૨૦
- (૧) મેડિકલ વેસ્ટ એટલે શું ? તે કેવી રીતે પ્રદૂષણ ફેલાવે છે ?
ઉદા. સાથે સમજાવો.
- (૨) ભારતે વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીની કયા કયા ક્ષેત્રોમાં સિદ્ધિ
હાંસલ કરી છે ? તેની વિગતે ચર્ચા કરો.
- (૩) 'માનવ સાંસ્કૃતિકતંત્ર પ્રણાલી એ નદીતંત્ર પ્રણાલીને આભારી
છે' વિધાનની ચર્ચા કરો.
- ૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. પ્રત્યેક ઉત્તર ૧૦
આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં આપો :
- (૧) ભારતના સાંસ્કૃતિક વારસાના સ્થળોની યાદી આપી લાલકિલ્લાની
ઐતિહાસિક નોંધ લખો.
- (૨) તમારા વિસ્તારને ધ્યાનમાં રાખીને જળ વ્યવસ્થાપન કરવા માટે
કાર્યયોજના તૈયાર કરવાની નોંધ લખો.
- (૩) રાષ્ટ્રીય અર્થકારણમાં કૃષિના યોગદાનનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (૪) આર્થિક પ્રવૃત્તિના આધારસ્તંભોના ક્ષેત્રો જણાવી કોઈપણ એક
ક્ષેત્રની ચર્ચા કરો.
- (૫) 'ઓપરેશન વિજય' ની રચના ભારત સરકારે શા માટે કરી
હતી ? વિગતે માહિતી આપો.
- ૩ નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો. ૫
- (૧) R.T.E. એટલે શું ?

- (૨) 'આરઝી હકૂમત' ની સ્થાપના ક્યાં અને કોણે કરી હતી ?
- (૩) ભારતના કૃષિ પ્રકારો જણાવો.
- (૪) વન્ય જીવોને લગતો કાયદો કઈ સાલમાં થયો ?
- (૫) 'જાસ્કર' એ શું છે.

૪ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો પ્રત્યેક ઉત્તર ૨૦ આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં આપો :

- (૧) સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં બુલેટિન બોર્ડ અને નકશાના ઉપયોગથી થતાં લાભાલાભ જણાવો.
- (૨) અભ્યાસક્રમ રચનાના અભિગમ તરીકે કાલક્રમ પદ્ધતિની ઉદા. સાથે સમજ આપી, તેના લાભાલાભ સમજાવો.
- (૩) ધો. ૧૦ ના કોઈ એક એકમ માટે ૨૫ ગુણની એકમ કસોટીની ત્રિપરિણામદર્શક કોઠા સહિત તૈયાર કરો.

૫ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો પ્રત્યેક ૧૦ ઉત્તર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં આપો :

- (૧) સામાજિક વિજ્ઞાનના પાઠ્યપુસ્તકના લક્ષણોનો પરિચય આપો.
- (૨) સામાજિક વિજ્ઞાનના શિક્ષણમાં ઉપયોગી શૈક્ષણિક સાધનોની સૂચિ તૈયાર કરી તેનું મહત્ત્વ લખો.
- (૩) અનુબંધની સંકલ્પના સમજાવી વિજ્ઞાન અને ગુજરાતી સાથેનો સામાજિક વિજ્ઞાનનો અનુબંધ કરી રીતે કેળવશો તે જણાવો.
- (૪) 'સામાજિક વિજ્ઞાન મંડળની રચના અને હેતુઓની ચર્ચા કરો.
- (૫) 'પ્રવાસ અને પર્યટન એ સામાજિક વિજ્ઞાનનાં ફેફસાં છે' વિધાનની ચર્ચા કરો.

૬ નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો : ૫

- (૧) અનાત્મલક્ષી પ્રકારના બે પ્રશ્નો બનાવો.
- (૨) આત્મલક્ષી પ્રકારના બે પ્રશ્નો બનાવો.
- (૩) નકશાના બે પ્રકાર લખો.
- (૪) સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણનું મહત્ત્વ એક જ વાક્યમાં સમજાવો.
- (૫) નિબંધલક્ષી પ્રશ્નોની બે મર્યાદા લખો.

ENGLISH VERSION

- 1 Answer any **two** questions from the following in **20**
about **400** words :
- (1) What is Medical Waste ? How does it spread pollution ? Explain with illustration.
 - (2) In which field of science and technology India had made achievement ? Describe in detail.
 - (3) "Human Cultural system is responsible to the river system". Describe it in detail.
- 2 Answer any **two** of the following questions in **10**
about **200** words :
- (1) List the places of great heritage of India. Write historical note on Red Fort.
 - (2) Write a note on to prepare a project for the water management keeping in mind your area.
 - (3) Describe the contribution of Agriculture in the national economics.
 - (4) State the pillars of base of Economical activities. Discuss any one in detail.
 - (5) Why Indian Government had constituted "Operation Vijay". ? Write in detail.
- 3 Answer the following questions in brief : **5**
- (1) What is R.T.E. ?
 - (2) 'Aarzi Hakumat' was established by whom and where ?
 - (3) State the types of agriculture of India.
 - (4) In which year Law made for the forest lives ?
 - (5) What is 'Jaskar' ?

- 4 Answer any **two** questions from the following in about **400** words : **20**
- (1) Give the merits and demerits of using bulletin board and maps in the teaching of social science.
 - (2) Describe the merits and demerits of approaches as programme method for the construction of curriculum.
 - (3) Prepare a blue print of 25 marks unit test from the standard-10 of social science.
- 5 Answer any **two** of the following in about **200** words : **10**
- (1) Give the introduction of characteristics of text book of social science.
 - (2) List the useful teaching aids in the field of social science and write their importance.
 - (3) Explain the concept of co-relation and describe and how co-results social science with science and Gujarati.
 - (4) Discuss the construction and objectives of social science club.
 - (5) "Tour and Picnic are the lungs of social science". Describe it.
- 6 Answer the following questions in brief : **5**
- (1) Give two examples of objective test.
 - (2) Give two examples of subjective test.
 - (3) Write two types of maps.
 - (4) Write the importance of teaching of social science.
 - (5) Write two limitations of essay type questions.
-